

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/184/2018
Identifikačné číslo spisu: 1013894928
Dátum vydania rozhodnutia: 21.11.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Emil Franciscy
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1013894928.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Správcovské bratislavské družstvo, so sídlom v Bratislave, Drobného č. 27, Bratislava, IČO: 35803843, zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Barbara Holíková, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Staré Grunty č. 62, IČO: 36863971, proti žalovanému Stavebné bytové družstvo Bratislava IV, so sídlom v Bratislave, Polianky č. 9, IČO: 00169731, zastúpenému JUDr. Jozefom Drvárom, advokátom so sídlom v Bratislave, Belinského č. 16, o zaplatenie 28 187,07 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp.zn. 5 C 79/2005, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 31. októbra 2017 sp.zn. 14 Co 617/2013, takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok z r u š u j e a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. V konaní sa pôvodní žalobcovia - vlastníci bytov a nebytových priestorov (ďalej len „vlastníci“) v bytovom dome v Y. (ďalej len „dom“) žalobou domáhali, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť im 28 187,07 € s príslušenstvom z titulu zostatku fondu prevádzky, údržby a opráv (ďalej len „FPÚO“) zriadeného v zmysle zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov (ďalej „zákon č. 182/1993 Z.z.“), ktorý im nebol vyplatený pri zmene správcu domu.

2. Žalobca, ktorého vstup do konania namiesto vlastníkov pripustil Okresný súd Bratislava IV (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením z 19. júna 2006 č.k. 5 C/79/2005-57, tvrdil, že správu domu vykonával žalovaný do 31. decembra 2001 a od 1. januára 2002 ju vykonáva žalobca. Žalovaný bol podľa zákona č. 182/1993 Z.z. povinný nevyčerpané prostriedky určené na údržbu a opravy domu, bytov a nebytových priestorov v dome previesť na FPÚO, ktorý bol zriadený na samostatnom bankovom účte. Žalovaný právnym úkonom zo 4. októbra 2001 uznal ako svoj dlh voči žalobcovi vo výške, ktorú predstavujú nevyčerpané prostriedky určené na údržbu a opravy domu, bytov a nebytových priestorov v dome k 31. decembru 2000. V uznaní dlhu sa zaviazal, že tvorba a čerpanie FPÚO za obdobie od 1. januára 2001 do 31. októbra 2001 bude predmetom konečného vyúčtovania, ktoré spracuje do 31. decembra 2001. Vzhľadom na to, že v tejto lehote konečné vyúčtovanie nespracoval, žalobca ako mandatár žalovaného vyhotovil potvrdenie o konečnom finančnom vyúčtovaní

FPÚO, v ktorom potvrdil stav vzájomných záväzkov a pohľadávok ku dňu ukončenia správy žalovaným vo výške 28 187,07 €.

3. Žalovaný žiadal žalobu zamietnuť. Poukázal na to, že faktickú správu domu vykonával žalobca ako mandatár žalovaného na základe mandátnej zmluvy, ktorú spolu uzavreli 15. februára 2001 (ďalej len „mandátna zmluva“). Žalobca vo februári 2001 vo svojom mene zriadil samostatný účet obytného domu v Tatra banke, a.s., na ktorý vlastníci platili mesačné zálohové platby. Dispozičné oprávnenia k tomuto účtu mal žalobca, preto žalovaný nemohol mať povinnosť preniesť zostatok prostriedkov na tomto účte žalobcovi. Ostatné účty v Poľnobanke, a.s. a Investičnej banke, a.s. boli zriadené pre žalovaného, preto nebol povinný odovzdať nejaké finančné prostriedky z týchto účtov žalobcovi. Popieral platnosť právneho úkonu, ktorým údajne uznal voči žalobcovi dlh. V súvislosti s tým tvrdil, že osoba, ktorá tento úkon zaň podpísala, nebola už 4. októbra 2001 štatutárnym orgánom žalovaného. V čase vystavenia potvrdenia o konečnom finančnom vyúčtovaní (15. marca 2002) už neplatila mandátna zmluva a dom už nebol v správe žalovaného; pri spisovaní tejto listiny nemohol preto žalobca konať ako mandatár a vystaviť ju za žalovaného. Žalovaný, argumentujúc tým, že zákon nepripúšťa výkon správy prostredníctvom tretej osoby - mandatárom, spochybňoval aj z tohto dôvodu platnosť mandátnej zmluvy. Namietal nepĺnenie povinností mandatára žalobcom a tiež to, že žalobou je uplatnené premlčané právo.

4. Okresný súd Bratislava IV rozsudkom z 31. mája 2013 č.k. 5 C 79/2005-647 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 28 187,07 € s úrokom z omeškania vo výške 15,15 % ročne z dlžnej sumy od 1. januára 2002 až do zaplatenia.

4.1. Súd prvej inštancie vychádzal z toho, že žalovaný vykonával správu domu od 1. januára 2002 na základe zmluvy o výkone správy č. 104/2001 zo 4. októbra 2001. V zmysle zákona č. 182/1993 Z.z. bol žalovaný povinný pri ukončení svojej činnosti previesť zostatok peňažných prostriedkov na FPÚO ako majetku vlastníkov na nového správcu, teda žalobcu. Žalovaný túto povinnosť nespĺnil. Súd prvej inštancie považoval právny úkon žalovaného, ktorým 4. októbra 2001 uznal dlh a zaviazal sa predmetnú sumu previesť vlastníkom do FPÚO za platný, obsahujúci všetky zákonom stanovené náležitosti (§ 588 Obchodného zákonníka). Uznanie dlhu podpísal Ing. U. B. ako predseda predstavenstva žalovaného a Ing. G. A. ako člen predstavenstva žalovaného v súlade so spôsobom podpisovania písomných právnych úkonov žalovaného a v čase, v ktorom zastávali tieto funkcie. Právnym úkonom žalovaného (uznaním dlhu) došlo k založeniu vyvrátiteľnej právnej domnienky, že dlh žalovaného v čase uznania existoval; zároveň tým začala plynúť nová desaťročná premlčacia doba (§ 110 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Na námietku premlčania dlhu vznesenú žalovaným preto neprihliadol.

4.2. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania súd prvej inštancie dospel k záveru, že dlh žalovaného predstavuje 28 187,07 €. K tejto sume dospel výpočtom, pri ktorom k sume 33 389,62 € (finančné prostriedky nasporené vlastníkami na účte v Poľnobanke, a.s., ktorý spravoval žalovaný) pripočítal 344,56 € (žalobcom uhradené dodávateľské faktúry) a tiež sumu 6 683,46 € (preplatky vyplatené vlastníkom za žalovaného) a odpočítal 12 230,57 € (zostatok na účte vedenom v Tatra banke, a.s., ktorý zriadil žalobca ako mandatár na základe mandátnej zmluvy a vlastníci naň platili mesačné zálohové platby).

4.3. Pokiaľ žalovaný namietal neplatnosť mandátnej zmluvy, súd prvej inštancie vychádzal z toho, že správu domu vykonával žalovaný ako správca na základe zmluvy o výkone správy uzavretej s vlastníkami, pričom žalobca konal ako jeho mandatár na základe osobitného obchodno-záväzkového vzťahu (§ 566 Obchodného zákonníka). Podľa názoru súdu prvej inštancie ide o dva rôzne zmluvné vzťahy, ktoré treba od seba odlišovať. V priamom zmluvnom vzťahu s vlastníkami bol iba žalovaný. Prípadná neplatnosť mandátnej zmluvy by sa preto prejavila iba vo vzájomnom vzťahu účastníkov mandátnej zmluvy. Jej neplatnosť by nemala dopad na nárok vlastníkov na vrátenie peňažných prostriedkov platených do FPÚO. Vzhľadom na to dospel k záveru, že otázka (ne)platnosti mandátnej zmluvy je v danom spore nepodstatná. Podobne za irelevantnú považoval otázku, či žalobca riadne plnil svoje povinnosti vyplývajúce z mandátnej zmluvy (podľa žalovaného nevykonával vyúčtovanie FPÚO po ukončení správy a nepoukázal zostatky na tomto fonde mandantovi alebo vlastníkom).

4.4. Na podklade vyššie uvedeného súd prvej inštancie uzavrel, že žalovaný po ukončení výkonu správy domu preukázateľne nespĺnil svoju povinnosť previesť nevyčerpané prostriedky FPÚO na nového

správcu. Dôvodne podanej žalobe preto v celom rozsahu vyhovel.

5. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný odvolanie, v ktorom namietol najmä to, že súd prvej inštancie rozhodol bez náležitého zistenia skutkového stavu, na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a konanie je postihnuté aj inou vadou, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej. Podľa názoru žalovaného sa súd prvej inštancie nedostatočne vysporiadal s otázkou aktívnej vecnej legitímácie. Uznesením z 19. júna 2006 č.k. 5 C 79/2005-57 pripustil zámenu na žalujúcej strane a vstup žalobcu do konania namiesto 103 „údajných žalobcov“, počet ktorých bol preukázateľne vyšší, ako bol v rozhodnom čase celkový počet bytov a nebytových priestorov v dome. Súd prvej inštancie konal aj s takými osobami, ktoré nemohli mať procesný status samostatného účastníka konania oprávneného konať samostatne vo vlastnom mene v celom rozsahu práv a povinnosti im patriacich. V tejto súvislosti poukázal na údaje vyplývajúce z listu vlastníctva. Zároveň spochybnil oprávnenie JUDr. I. X. konať za 103 „údajných žalobcov“ ako ich zástupkyňa. Napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom zistení súdu prvej inštancie, ktorý prehliadol, že žalovaný bol len formálne správcom domu. Účet v Tatra banke, a.s., ktorý zriadil žalobca, nebol účtom žalovaného, ani vlastníkov. Bol protiprávne zriadeným účtom žalobcu, výlučne ktorý s týmto účtom disponoval. Z týchto dôvodov žalovaný navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť.

6. Žalobca v odvolacom konaní zastával názor, že napadnutý rozsudok spočíva na správnych skutkových a právnych záveroch, je dostatočne odôvodnený a vecne správny. Navrhol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť.

7. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj len „odvolací súd“) rozsudkom z 31. októbra 2017 sp.zn. 14 Co 617/2013 napadnutý rozsudok potvrdil.

7.1. K odvolacej námietke o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu, ktorú žalovaný dával do súvislosti s rozhodnutím súdu o zámene na strane žalobcov, odvolací súd uviedol, že otázka aktívnej vecnej legitímácie bola právoplatne vyriešená už uznesením Okresného súdu Bratislava IV z 19. júna 2006 č.k. 5 C 79/2005-57 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave z 10. augusta 2008 sp.zn. 8 Co 332/2006.

7.2. Odvolací súd ďalej poukázal na to, že správu domu vykonával žalovaný ako správca na základe zmluvy o výkone správy, ktorú s ním uzavreli jednotliví vlastníci bytov a nebytových priestorov, pričom žalobca bol iba mandátárom žalovaného na základe ich osobitného obchodno-záväzkového vzťahu (§ 566 Obchodného zákonníka). Vzťah založený zmluvou o výkone správy (ktorý sa riadi ustanoveniami zákona č. 182/1993 Z.z.) a predmetný obchodno-záväzkový vzťah (ktorý sa riadi Obchodným zákonníkom) treba odlišovať, lebo ide o dva rôzne zmluvné vzťahy. Podľa názoru odvolacieho súdu je správny právny záver súdu prvej inštancie, že prípadná neplatnosť mandátnej zmluvy by sa prejavila iba vo vzťahu medzi stranami sporu. Nedôvodná je preto námietka žalovaného, podľa ktorej žalobca neplnil svoje povinnosti vyplývajúce z mandátnej zmluvy.

7.3. Za nedôvodnú označil odvolací súd aj námietku žalovaného týkajúcu sa jeho uznávacieho prejavu zo 4. januára 2001. Podľa názoru odvolacieho súdu dospel súd prvej inštancie k správne mu záveru, podľa ktorého má tento prejav všetky náležitosti platného uznania dlhov v zmysle § 558 Občianskeho zákonníka, a to vrátane jeho podpísania predsedom predstavenstva žalovaného. Žalovaný v konaní neunesol dôkazné bremeno a žiadnymi dôkazmi nepreukázal, že dlh nevznikol, resp. neexistuje v žalovanej výške. Žalovaná suma pozostáva zo sumy 1 005 895,57 Sk (predstavujúcej naštrené finančné prostriedky vlastníkov bytov a nebytových priestorov na účte v Poľnbanke, a.s.), ďalej sumy 10 380,23 Sk (v zmysle faktúr uhradených žalobcom za žalovaného) a napokon sumy 201 346 Sk (preplatky vyplatené vlastníkom bytov a nebytových priestorov žalobcom za žalovaného). Súd prvej inštancie správne odpočítal zostatok k 31. decembru 2001 na účte v Tatrabanke, a.s. (368 458,19 Sk), na ktorý vlastníci bytov a nebytových priestorov platili mesačné zálohové platby.

7.4. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny [§ 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“)].

8. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z § 420 písm. b/ a f/ CSP.

8.1. Vadu zmätočnosti uvedenú v § 420 písm. b/ CSP videl žalovaný v tom, že odvolací súd

neposudzoval ex lege splnenie procesných podmienok konania a prehliadol nedostatok procesnej spôsobilosti „všetkých 103 individuálnych žalobcov, ktorí neboli verifikovaní podľa LV“. Dokazovanie listom vlastníctva ako listinným dôkazom nebolo odvolacím súdom vykonané. Súd prvej inštancie sa nedostatočne vysporiadal s otázkou aktívnej vecnej legitímácie. Aktívne legitimovaným mal byť „nový“ správca, teda nie vlastníci. Uznesením z 19. júna 2006 č.k. 5 C 79/2005-57 pripustil súd prvej inštancie zámenu na žalujúcej strane a vstup žalobcu do konania namiesto 103 „údajných žalobcov“, počet ktorých bol preukázateľne vyšší, ako bol v rozhodnom čase celkový počet bytov a nebytových priestorov v dome. To znamená, že konal aj s takými osobami, ktoré nemohli mať status procesnej strany oprávnenej konať samostatne vo vlastnom mene v celom rozsahu práv a povinností, ktoré jej patria. Spoluvlastníkmi niektorých bytov v dome boli aj manželia (ktorí v čase podania žaloby ani neboli riadne zastúpení); na strane žalobcov preto mali vystupovať obaja ako bezpodieloví spoluvlastníci. Žalobcovia označení v žalobe, neboli v plnom rozsahu identickí s osobami označenými na liste vlastníctva. Za žalobcov označených v žalobe pritom konala zástupkyňa bez preukázania dohody o zastúpení. Išlo teda o zastupovanie nezodpovedajúce zákonu.

8.2. Vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP vyvodzoval žalovaný z procesného postupu odvolacieho súdu, ktorý dokazovanie nezopakoval, ale v celom rozsahu prevzal výsledky súdom prvej inštancie nesprávne vykonaného dokazovania. Podľa presvedčenia žalovaného sa odvolací súd s vecou dostatočne neoboznámil, napadnutý rozsudok riadne nepreskúmal a bez ďalšieho sa plne stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Súdny oboch inštancií nezohľadnil, že s účinnosťou od 1. júla 2004 bol zákon č. 182/1993 Z.z. novelizovaný. Napadnutému rozhodnutiu vytkol celý rad nepresností a nepodložených záverov [žalovaný nemohol previesť zostatok na FPÚO žalobcovi (zostatok už bol v dispozícii žalobcu ako mandatára na ním protiprávne zriadenom účte v Tatra banke, a.s.), mandátna zmluva predložená žalobcom je neúplná (zámerne v nej chýba strana obsahujúca záväzky mandatára), odvolací súd poukázal na platnú zmluvu o výkone správy domu uzavretú s jednotlivými vlastníkmi (dokazovanie touto zmluvou ale nebolo vykonané a ani nemohlo byť vykonané, lebo taká zmluva až do 31. decembra 2001 neexistovala, a preto ani nemohla založiť zodpovednosť žalovaného v zmysle žaloby), odvolací súd prehliadol, že správa domu môže byť vykonávaná len podľa ustanovení zákona č. 182/1993 Z.z. (a nie podľa Obchodného zákonníka)]. Nesprávny procesný postup súdov oboch inštancií spočíva tiež v tom, že „nediferencovali medzi druhovo odlišnými peňažnými prostriedkami určenými na financovanie údržby a opráv domu pripadajúcich na bytový a nebytový priestor v dome, ktorý je predmetom prevodu“. Podľa názoru žalovaného nebol daný žiadny dôvod uznania dlhu v zmysle ustanovení zákona č. 182/1993 Z.z. Vo vzťahu k § 558 Občianskeho zákonníka žalobcom formulovaná povinnosť správcu ako zákonný dôvod neobstoí, je nelegálna (nelegitímna), neexistovala. Kardínálne pochybenie súdov sa podľa názoru dovolateľa týka počtu vlastníkov bytov v dome, na ktorých sa vzťahuje uznanie dlhu k 31. decembru 2000 - v tom čase nebolo do vlastníctva prevedených 72 bytov, ale len 63 bytov. Potvrdenie, ktoré napriek tomu vystavil žalobca, je preto zmätočné. Dokazovanie bolo v danom spore vykonané spôsobom, ktorý nezodpovedal § 132 Občianskeho súdneho poriadku (v súčasnosti § 191 CSP), napríklad v dôsledku toho, že súdy nerozlišovali medzi peňažnými prostriedkami určenými na financovanie údržby a opráv domu pripadajúcich na bytový a nebytový priestor v dome, ktorý je predmetom prevodu a prostriedkami tvoriacimi FPÚO. Toto nerozlišovanie zo strany súdov označil žalovaný za „neodpustiteľné pochybenie“. Odvolací súd konal v rozpore so základnými princípmi, ktorými je ovládaný civilný sporový proces a postupoval procesne nesprávne (s dôsledkami v zmysle § 420 písm. f/ CSP), preferujúc tvrdenia žalobcu a prehliadajúc argumentáciu žalovaného. Rozhodnutie založil na nesprávnych a neúplných skutkových zisteniach, ku ktorým dospel nesprávnym vyhodnotením dôkazov. Namietol tiež, že na prerokovanie jeho odvolania nebolo nariadené odvolacie pojednávanie, podľa jeho názoru boli alke v danom spore, a to aj s prihliadnutím na požiadavku spravodlivého súdneho procesu a rozhodnutia súdu, splnené predpoklady na nariadenie odvolacieho pojednávania. Odvolací súd v spore nerešpektoval ustanovenia viacerých zákonov (zákona č. 182/1993 Z.z., Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka) v otázke výkonu správy domu, procesného statusu individuálnych vlastníkov ako žalobcov (ich procesnej spôsobilosti, núteného procesného spoločenstva, zámény účastníkov konania a ich oprávnenia zvoliť si zástupcu pre konanie), rovnako statusu neskoršieho žalobcu a žalovaného, v neposlednom rade tiež v otázke účinnosti uznania dlhu a premlčania žalobou uplatneného práva. Súdny oboch inštancií popri tom svojím prístupom k sporu dopustili vznik neodôvodnených prietahov.

8.3. V samostatnej časti dovolania žalovaný spochybnil „nestrannosť odvolacieho súdu vo veci uznesenia 8 Co a rozsudku 14 Co, ako aj súdu prvej inštancie pri vydaní uznesenia 5 C a rozsudku 5 C“. V súvislosti s tým uviedol, že predmetné rozhodnutia nerešpektujú princíp právnej istoty, lebo súdy v nich za rovnakého skutkového a právneho stavu vyvodili diametrálne odlišné právne závery. Zdôraznil, že s právnym posúdením veci rozsudkami 5 C a 14 C nemôže súhlasiť pre ich nelegálnosť a nesprávne zistený skutkový stav.

8.4. Z týchto dôvodov žalovaný navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

9. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že tento mimoriadny opravný prostriedok žalovaného je procesne neprípustný. Podľa jeho názoru dovolateľ, namietajúc existenciu procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. b/ CSP, v skutočnosti má na mysli niečo iné a zamieňa otázku procesnej spôsobilosti a otázku aktívnej vecnej legitímácie. Závery (prípadne) nesprávne vyvodzujúce existenciu aktívnej vecnej legitímácie sú však z hľadiska tohto ustanovenia právne bezvýznamné (R 34/1993). Vadu konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP dovolateľ z hľadiska formálneho vyvodzuje z procesného postupu súdov, z hľadiska materiálneho im však zreteľne vyčíta zaujatie nesprávnych právnych záverov. Nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom ale nezakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Z týchto dôvodov navrhol dovolanie žalovaného odmietnuť.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie treba zrušiť.

11. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky; podobne, pokiaľ sa v ďalšom texte uvádza v zátvorke „ÚS“, ide o odkaz na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky).

12. Žalovaný vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie žalovaného, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

I.

14. Podľa názoru dovolateľa došlo v danom prípade k procesnej vade, na ktorú sa vzťahuje § 420 písm. b/ CSP. Toto ustanovenie dopadá na prípad, v ktorom ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu. Procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva. V občianskoprávných vzťahoch majú spôsobilosť mať práva a povinnosti

predovšetkým fyzické osoby. Ich spôsobilosť vzniká narodením a zaniká smrťou (viď § 7 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka). Žalovaný v dovolaní netvrdil, že vlastníci, ktorí pôvodne podali žalobu, nemali spôsobilosť na práva a povinnosti. Tvrdil (len), že pôvodnými žalobcami neboli všetci účastníci hmotnoprávneho vzťahu, z ktorého bola vyvodzovaná opodstatnenosť žalobou uplatnených nárokov (žalobcami mali byť aj bezpodieloví spoluvlastníci niektorých žalobcov, prípadne ďalšie osoby).

15. Obsah dovolania naznačuje, že dovolateľ nesprávne stotožňuje a/ spôsobilosť byť stranou sporu procesne spôsobilou a b/ vecnú legitímáciu. Tieto dva pojmy nemožno zamieňať. Skutočnosť, že niektorá zo strán sporu (prípadne) nie je vecne legitímovaná, nezakladá procesnú vadu v zmysle § 420 písm. b/ CSP. Vecnou legitímáciou sa rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva, v rámci ktorého je jeden z účastníkov nositeľom oprávnenia (je aktívne legitímovaný) a druhý účastník je nositeľom právnej povinnosti (je pasívne legitímovaný). Ak by súd prípadne dospel k nesprávnemu záveru v otázke vecnej legitímácie (pozn.: dovolací súd z uvedeného hľadiska vec neposudzoval), nešlo by o procesnú vadu v zmysle ustanovenia § 420 písm. b/ CSP. V súvislosti s týmto konštatovaním dovolacieho súdu je nedôvodná tiež celá časť dovolania žalovaného týkajúca sa zastúpenia pôvodných žalobcov (vlastníkov).

16. Z uvedeného dôvodu neobstojí dovolacia námietka žalovaného o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. b/ CSP.

II.

17. Z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) zreteľne vyplýva názor žalovaného, že v konaní došlo tiež k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 420 písm. e/ CSP vzhľadom na to, že spor - podľa jeho presvedčenia - prejednali a rozhodli zaujatí sudcovia.

18. V súvislosti s posúdením opodstatnenosti tejto námietky dovolací súd poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu publikované ako judikát R 59/1997, v zmysle ktorého neexistencia žiadneho rozhodnutia alebo existencia právoplatného rozhodnutia nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z prejednávania a rozhodovania vecí, nebráni dovolaciemu súdu pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. g/ O.s.p., posúdiť túto otázku samostatne. Tento záver najvyššieho súdu je naďalej aktuálny vo vzťahu k § 420 písm. e/ CSP.

19. Sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti (§ 49 ods. 1 CSP). Dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu a v jeho rozhodovacej činnosti (§ 49 ods. 2 CSP). Ak sa námietka zaujatosti týka len okolností, ktoré spočívajú v procesnom postupe sudcu alebo jeho rozhodovacej činnosti, súd na námietku zaujatosti neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá (§ 53 ods. 3 CSP).

20. V zmysle uvedených ustanovení je právne významný vzťah sudcu buď k veci (kedy má sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci), alebo k strane, resp. účastníkovi konania (o taký vzťah ide vtedy, ak sudca má k účastníkovi konania určitý osobný vzťah, so zreteľom na ktorý bolo možné pochybovať o jeho nezaujatosti) alebo k zástupcom strán, resp. účastníkov konania. Ustanovenie § 49 ods. 2 CSP ale jednoznačne vylučuje z dôvodov zakladajúcich zaujatosť sudcu tie okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach. A práve na také okolnosti poukázal žalovaný v dovolaní.

21. Žalovaný v dovolaní netvrdil existenciu žiadneho z dôvodov, ktorý by bol relevantný v zmysle vyššie uvedených ustanovení. Procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. e/ CSP (nepripustne) vyvodzoval len z toho, že rozhodnutia súdov napadnuté dovolaním sú rozdielne (založené na odlišnom právnom posúdení) od iných rozhodnutí, a to tých, ktoré boli vydané súdmi za rovnakého skutkového a právneho stavu.

22. So zreteľom na podstatu, obsah a predmet tejto námietky dospel najvyšší súd k záveru, že žalovaný neopodstatnene tvrdí, že v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti uvedenej v § 420 písm. e/ CSP.

III.

23. Podľa presvedčenia žalovaného je jeho dovolanie prípustné tiež podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, lebo mu súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

24. Procesným postupom v zmysle § 420 písm. f/ CSP sa v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu rozumie (len) faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu (1 Cdo 166/2018, 2 Cdo 19/2019, 3 Cdo 150/2018, 4 Cdo 27/2018, 5 Cdo 21/2018, 7 Cdo 27/2019, 8 Cdo 181/2018), teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie, vykonával dokazovanie, zohľadňoval procesné oprávnenia strán sporu, dbal o ich rovné postavenie a vytváral im procesnú možnosť na realizáciu ich procesných oprávnení v súlade so zákonom). Pojem „procesný postup“ nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním na meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu; je ním len samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou (návrhom) uplatneného nároku (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 220/2017, 3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 35/2018, 8 Cdo 56/2017, 1 VCdo 2/2017).

25. O nesprávny procesný postup, ktorý je relevantný podľa § 420 písm. f/ CSP, ide v prípade takého vedenia sporu, pri ktorom konajúci súd nerešpektuje procesné ustanovenia všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich civilné sporové (mimosporové) konanie, v dôsledku čoho je strane zmarená možnosť jej aktívnej účasti na konaní a prekazená realizácia jej patriacich procesných práv až v takej miere (intenzite), že tým dochádza k porušeniu jej práva na spravodlivý proces (porovnaj napríklad R 129/1999 a 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 162/2017, 3 Cdo 22/2018, 4 Cdo 87/2017, 5 Cdo 112/2018, 7 Cdo 202/2017, 8 Cdo 85/2018).

26. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

27. Z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) vyplýva, že žalovaný vytýka súdom oboch inštancií nedostatky v procese obstarávania a hodnotenia skutkových podkladov pre rozhodnutie. Tvrdí napríklad, že žalovaná suma bola v dispozícii žalobcu, v mandátnej zmluve predloženej žalobcom chýba jedna strana obsahujúca záväzky mandatára, súd nemal k dispozícii zmluvu o výkone správy domu uzavretú s jednotlivými vlastníkami, dôsledne nezisťoval počet vlastníkov v rozhodnom čase, dokazovanie bolo súdmi vykonané spôsobom, ktorý nezodpovedá § 191 CSP. Je zrejmé, že touto argumentáciou namieta nesprávnosť alebo neúplnosť skutkových zistení súdov, nevykonanie niektorých dôkazov, nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov, ako aj prijatie nenáležitých skutkových záverov. Najvyšší súd preto pripomína, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017).

28. Obsahom dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) je bezpochyby tiež námietka žalovaného, v zmysle ktorej k procesnej vade konania uvedenej v § 420 písm. f/ CSP došlo v dôsledku toho, že súdy založili svoje

rozhodnutia na nesprávnom právnom posúdení veci (napríklad prehliadli, že správa domu môže byť vykonávaná len podľa ustanovení zákona č. 182/1993 Z.z. (a nie podľa Obchodného zákonníka), pri právnych úvahách dôsledne nediferencovali medzi peňažnými prostriedkami určenými na financovanie údržby a opráv domu, právne nesprávne kvalifikovali subjekt povinný zaplatiť žalovanú sumu, právnu relevanciu priznali neplatnej mandátnej zmluve a neplatnému uznaniu dlhu, nesprávne právne závery prijali o podpísaní tohto uznania osobami na to neoprávnenými a tiež o tom, že žalobou bolo uplatnené premlčané právo, pričom porušili nielen ustanovenia zákona č. 182/1993 Z.z., ale tiež Občianskeho zákonníka a Obchodného zákonníka). Vzhľadom na túto dovoláciu námietku najvyšší súd uvádza, že právnym posúdením sa rozumie činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu; nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu ale zotrváva na názore, podľa ktorého sa realizácia procesných oprávnení strany neznesiteľne nesprávnym právnym posúdením veci (viď R 54/2012, R 24/2017 a tiež 1 Cdo 71/2018, 2 Cdo 49/2018, 3 Cdo 37/2018, 4 Cdo 1/2018, 5 Cdo 191/2018, 7 Cdo 79/2018, 8 Cdo 76/2018).

29. Žalovaný zastáva názor, podľa ktorého k ním tvrdenej procesnej vade konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP došlo tiež tým, že odvolací súd na prejednanie odvolania nenariadil odvolacie pojednávanie. V zmysle § 385 ods. 1 CSP platí, že odvolací súd je povinný nariadiť pojednávanie na prejednanie odvolania iba v dvoch prípadoch, a to a/ ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ ak si to vyžaduje verejný záujem. O tom, či je potrebné vo veci zopakovať alebo doplniť dokazovanie a či skutkový stav veci bol zistený správne a dostatočne, rozhoduje výlučne odvolací súd. Rovnako len sám vyhodnocuje, či okolnosti toho-ktorého sporu opodstatňujú záver o tom, že nariadenie odvolacieho pojednávania si vyžaduje verejný záujem. V danom prípade sa odvolací súd stotožnil so skutkovými závermi súdu prvej inštancie a skutkový stav veci považoval za riadne zistený. Vzhľadom na to nemal dôvod dokazovanie zopakovať alebo doplniť. Keďže pre nariadenie pojednávania nebol daný ani verejný záujem (súkromnoprávny spor dvoch právnických osôb o zaplatenie určitej sumy nemá širší spoločenský dopad a dotýka sa výlučne účastníkov tohto konania a ich vzájomných práv a povinností), odvolací súd mohol prejednať odvolanie aj bez nariadenia (verejného) odvolacieho pojednávania. Dovolací súd preto uzatvára, že postupom odvolacieho súdu, ktorý sa nepriechil zákonu (§ 385 ods. 1 CSP), nemohlo dôjsť k porušeniu práv dovolateľa na spravodlivý súdny proces. Neopodstatnená je preto jeho námietka, že namietaným postupom odvolacieho súdu došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

30. Pokiaľ žalovaný tvrdenie, že v konaní došlo k vade zmätočnosti uvedenej v § 420 písm. f/ CSP, vyvodzuje z dĺžky sporu, resp. nečinnosti súdov po dlhší čas, v dôsledku ktorej došlo k prieťahom, treba uviesť, že najvyšší súd už dávnejšie dospel k záveru, podľa ktorého prieťahy v súdnom konaní nie sú dôvodom, ktorý by bez ďalšieho zakladal procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (3 Cdo 194/2008, 5 Cdo 235/2010, III. ÚS 199/02, II. ÚS 26/95). Námietka, že v konaní došlo k prieťahom [i keby prípadne bola opodstatnená (pozn.: dovolací súd neskúmal, či sa v konaní vyskytli prieťahy)], sa ani za účinnosti novej právnej úpravy netýka okolností relevantnej podľa § 420 písm. f/ CSP (3 Cdo 78/2019).

31. V dovolaní žalovaný uviedol tiež to, že procesný postup súdov oboch inštancií mal znaky vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP v dôsledku toho, že súdy rozhodli arbitrárne a ich rozhodnutia sú nepreskúmateľné.

31.1. K otázke nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu a jej právnym dôsledkom prijalo občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu stanovisko (R 2/2016), právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. I keď CSP v súvislosti s úpravou dovolania a dovolacieho konania nepozná pojem „iná vada“ tak, ako ho uvádzali ustanovenia Občianskeho súdneho

poriadku, je nepochybné, že k procesným vadám odlišným od väd zmätočnosti (k vadám označovaným predchádzajúcou právnou úpravou ako „iná vada“) môže v praxi všeobecných súdov dochádzať (a dochádza) aj v súčasnosti. Toto stanovisko je preto v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považované za naďalej aktuálne (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 92/2018, 4 Cdo 59/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 141/2017, 8 Cdo 49/2017). Ústavný súd Slovenskej republiky považuje toto stanovisko za súladné s právnou úpravou obsiahnutou v CSP (I. ÚS 61/2019).

31.2. Druhá veta stanoviska R 2/2016 predstavuje krajinú výnimku z prvej vety a týka sa napríklad tých prípadov, v ktorých rozhodnutie súdu (či už vo vzťahu ku komplexu v spore riešených otázok, alebo aj len jednej, avšak pre výsledok sporu rozhodujúcej otázke), neobsahuje žiadne odôvodnenie.

31.3. Ustanovenie § 387 ods. 2 CSP umožňuje odvolaciemu súdu, aby sa v potvrdzujúcom rozsudku, ktorým sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnil ďalšie dôvody. Aj v takom prípade je však v zmysle § 387 ods. 3 veta druhá CSP povinný vysporiadať sa s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní. Podobne judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva síce nevyžaduje, aby na každý argument strany bola v odôvodnení rozhodnutia súdu daná odpoveď, trvá však na tom, že ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď súdu práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

31.4. Podľa názoru dovolacieho súdu došlo postupom odvolacieho súdu k procesnej vade, na ktorú sa vzťahuje druhá veta stanoviska R 2/2016. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozsudku náležite nevysporiadal s argumentáciou žalovaného uvádzanou už pred súdom prvej inštancie a zopakovanou v odvolaní, ktorá si vyžadovala špecifickú odpoveď. Išlo o argumentáciu, v rámci ktorej žalovaný namietal, že vlastníci bytov a nebytových priestorov poukazovali mesačné zálohové platby na osobitný účet, ktorý zriadil žalobca v Tatra banke, a.s. K tomuto účtu mal výlučné dispozičné právo žalobca aj po skončení výkonu správy žalovaným. Podľa tvrdenia žalovaného (on) preto nemohol byť nositeľom povinnosti previesť nevyčerpané prostriedky na tomto účte na účet nového správcu. Prostriedky, ktoré by mal podľa argumentácie žalobcu previesť, mal v dispozícii len žalobca. Vo vzťahu k ustáleniu výšky neprevedeného zostatku FPÚO žalovaný tvrdil, že potvrdenie o konečnom vyúčtovaní tohto fondu je nesprávne, vychádza z nepresných a nepreukázaných údajov, takže jednotlivé v ňom uvedené položky nemôžu zaťažovať žalovaného. Vzhľadom na to, že predmetné vyúčtovanie bolo vyhotovené v čase, keď ešte nebolo spracované ročné vyúčtovanie za rok 2001, nemohla byť ani známa suma požadovaná žalobcom v danom spore. V čase vyhotovenia tohto vyúčtovania už žalobca ani nebol oprávnený konať ako mandatár v mene žalovaného, lebo toto oprávnenie stratil zánikom mandátnej zmluvy. Z týchto dôvodov mal žalovaný za to, že uvedené potvrdenie o konečnom vyúčtovaní fondu nemôže relevantne preukázať výšku zostatku FPÚO ku dňu ukončenia výkonu správy.

31.5. Obsah spisu potvrdzuje, že odvolací súd na túto odvoláciu argumentáciu žalovaného mal dať, avšak skutočne nedal špecifickú odpoveď (špecifické odpovede).

32. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalovaného je nielen procesne prípustné (§ 420 písm. f/ CSP), ale tiež dôvodné (§ 431 CSP), lebo je v ňom opodstatnene namietnuté, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

33. Vzhľadom na dôvod zrušenia napadnutého rozsudku dovolací súd nepristúpil k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie žalovaného. Postupoval v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, ktorá sa ustálila na názore, že v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritórnemu dovolaciemu prieskumu (1 Cdo 166/2017, 2 Cdo 88/2017, 3 Cdo 146/2018, 4 Cdo 191/2018, 5 Cdo 29/2016, 8 Cdo 70/2017).

34. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí

(§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

35. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

36. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

37. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.